

برداشتن نردبان پس از آنکه خود از آن بالا رفتیم!

تونی آلین

جهانی‌سازی فرهنگی و مالی تا حد زیادی معیارهای جوامع را یکدست کرده است. معیارهای ثروت، کیفیت زندگی و مناطق دیگر به وفور در دسترس بود؟ طول عمر متوسط توسط کشورهای صنعتی زمین‌داران بریتانیایی تمایلی به پذیرش تنظیم شده است و در این مسابقه اقتصادی بین‌المللی، سایر جوامع در حال تعقیب این کشورها هستند. ثروت ملی، قدرت نظامی، یا مزیت در اختیار داشتن منابع، به برخی

کشورها اجازه داده تا چیزی را که در غرب با غرور، توسعه شتابناک می‌نامند تجربه کنند. معنای توسعه شتابان این است که آن‌ها صرفاً سریع‌تر از دیگران در حال شبیه شدن به غرب هستند. تجربه ژاپن نشان داد که چگونه کشورهایی که در گذشته، اقتصادی موفق داشته‌اند می‌توانند پشت سر گذاشته شوند. سایر جوامع نیز- البته از برخی جنبه‌ها- همچنان با نگاهی حسرت‌آمیز ماجرا را دنبال می‌کنند.

هرروزه، جوامع صنعتی بی‌رحمانه جوامع مبالغه نیست اگر بگوئیم شرایط کشاورزی یا دامداری در یک جامعه فقیر در حال توسعه امروز، به ویژه در آفریقا، معادل با بریتانیای آغاز قرن نوزدهم است. تجربیات و زمینه‌ها شدیداً شبیه یکدیگرند؛ اما تفاوت بزرگ این است که امروزه کشاورزان و دامداران در جوامع در حال توسعه در شرایط دشوارتری قرار دارند، چرا که کشاورزی و دامداری بریتانیا بین سال‌های ۱۸۱۵ و ۱۸۴۶ همچنان از آخرین نفس‌های مکتب سوداگری و سیاست حمایت از صنایع داخلی بهره‌مند می‌شد. بماند که آن زمان نیز نهایتاً تجارت با اروپا- همان طور که آدام اسمیت پیش‌بینی کرده بود- باعث پائین‌آوردن قیمت کالاهای اساسی در بریتانیا شده بود. تعجبی هم نداشت، چرا

باید مردم در حالی تولیدات گران‌قیمت داخلی را می‌خریدند که واردات ارزان‌تر است. معیارهای ثروت، کیفیت زندگی و مناطق دیگر به وفور در دسترس بود؟ زمین‌داران بریتانیایی تمایلی به پذیرش این تغییر و خداحافظی با صنعت و مزیت اقتصادی تاریخی‌شان نداشتند، بنابراین جنگیدند و البته شکست خوردند- آن هم به طور کامل و همه‌جانبه.

به این ترتیب، حتی مقایسه کشاورزان و دامداران جهان در حال توسعه با بریتانیای آغاز قرن نوزدهم، زنده به نظر می‌رسد. چرا که امروزه جوامع صنعتی با تولیدات ارزان و غالباً یارانه‌ای‌شان، جهان در حال توسعه را دچار توفانی ناگوار کرده‌اند و در کشمکش این جنگ اقتصادی، هیچ توازن قوایی بین طرفین وجود ندارد؛ این رقیبان همان اندازه در توازن با یکدیگر قرار دارند که فیل و مگس.

در حال توسعه را در بازارهای محلی‌شان به رویارویی می‌خوانند و تحت انقیاد درمی‌آورند. به‌طور رسمی، بخشی از این نبرد از طریق سازمان تجارت جهانی رهبری می‌شود. به جوامع در حال توسعه دستور داده می‌شود تا بازارهایشان را آزاد کنند و از وضع تعرفه‌های وارداتی یا تخصیص یارانه به محصولاتشان خودداری کنند. در مقابل، به جوامع صنعتی تنها توصیه می‌شود تا بی‌پروایی موجود در بازاریابی محصولات کشاورزی و دامداری خود را تعدیل کنند. همچون همیشه، به گروه ضعیف دستور داده می‌شود و به گروه قوی راهنمایی و توصیه. گاه‌وبیگاه نیز دری به تخته‌ای می‌خورد، مثلاً پس از دهه‌ها درگیری و مشاجره، افراط‌کاری‌های کشورهای قدرتمند

در زمینه پنبه و شکر مورد توجه قرار گرفته‌اند. فقیر کشاورز و دامدار ساکن جنوب صحرای
 افریقا نیست. آن‌ها در چرخه معیوب بهره‌وری پائین (و در حال زوال) محصول و در این مقایسه یک استثنا وجود دارد و
 بهره‌وری بسیار پائین آب به دام افتاده‌اند. کشورهای جنوب صحرای افریقا، این کشور برخلاف سایر
 فرصت‌های شغلی جایگزین به ندرت دارای یک نظام اقتصادی نسبتاً پیشرفته و
 موجود است. روستائیان محروم بریتانیا در تخصصی است. از نظر کشاورزی، افریقای
 سال ۱۸۴۶ دست کم قادر بودند خود را با جنوبی دارای پیشرفت‌های قابل توجهی
 فرصت تبدیل شدن به پرولتاریای امپراتوری در بهره‌وری و بازدهی آب بوده است. البته
 مسلط جهان، یعنی امپراتوری بریتانیا تسلی این کشور نیز باید با آن جوامع صنعتی که
 دهند. شاید آن‌ها چرخ‌دنده‌های یک ماشین در شرایطی مملو از مشوق‌ها و حمایت‌ها و با
 اقتصادی نامتوازن بوده‌اند، اما به هر حال امنیت مالی پرورش می‌یابند رقابت کند؛ اما
 آن‌ها چرخ‌دنده بودند. چرخ‌دنده‌ها چیزی موقعیت این کشور با وضعیتی که در بریتانیا
 می‌خوردند، اما برای کشاورزان و دامداران پس از لغو قانون غلات رخ داد به اندازه سایر
 جنوب صحرای افریقا، تکیه‌گاه هیچ کشورهای آفریقایی فاصله ندارد.

”

امروز، رؤیای ویکتوریایی مهاجرت به شهرچیزی جز یک شکنجه ظالمانه برای ده‌ها میلیون خانواده فقیر کشاورز و دامدار ساکن جنوب صحرای افریقا نیست. آن‌ها در چرخه معیوب بهره‌وری پائین (و در حال زوال) محصول و بهره‌وری بسیار پائین آب به دام افتاده‌اند. فرصت‌های شغلی جایگزین به ندرت موجود است.

“

مأخذ: آب پنهان، نوشته تونی آلن، ترجمه آرش حسینیان، نشر مثلث، ۱۳۹۴